

साईटिस अनुसूचीमा सूचीकृत नेपालका दुर्लभ वन्यजन्तु र वनस्पति Flora and Fauna of Nepal in CITES Annexes

नेपाल सरकार
वन तथा मू-संरक्षण मन्त्रालय
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
२०७१

प्रथम संस्करण २०७१

सर्वाधिकार: © राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग, बबरमहल, काठमाण्डौ ।

प्रकाशक: राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग, बबरमहल, काठमाण्डौ ।

प्रकाशन प्रति: १५००

आवरण तस्वीर: कृष्ठी विलियम्स/डब्लुडब्लुएफ

लेखन:

गोपालप्रकाश भट्टराई, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

नारायण रुपाखेती, कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र कार्यालय

सम्पादन:

डा. महेश्वर ढकाल, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

डा. रमेश श्रेष्ठ, प्राकृतिक विज्ञान संग्रहालय

डोलराज लुइँटेल, वनस्पति विभाग

दीपक आचार्य, वन विभाग

साईटिस अनुसूचीमा सूचीकृत नेपालका दुर्लभ वन्यजन्तु र वनस्पति Flora and Fauna of Nepal in CITES Annexes

नेपाल सरकार
वन तथा मू-संरक्षण मन्त्रालय
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
२०७१

विषयसूची

१. परिचय	१
२. साइटिस अनुसूचीहरू (CITES Appendices)	२
अनुसूची १	२
अनुसूची २	२
अनुसूची ३	२
३. नेपालमा साइटिस कार्यान्वयन	३
४. साइटिस अनुसूचीमा सूचीकृत प्रजातिको संक्षेपीकरण तालिका	४
५. साइटिस अनुसूचीमा सूचीकृत प्रजाति	६
५.१. वन्यजन्तु (Fauna)	६
५.१.१ स्तनधारी (Mammals)	६
५.१.२ पंक्षी (Aves)	८
५.१.३ सरीसृप (Reptiles)	१३
५.१.३.१ गोही (Crocodylia)	१३
५.१.३.२ छेपारो (Sauria)	१३
५.१.३.३ सर्प (Serpentes)	१४
५.१.३.४ कछुवा/ठोटरा (Testudines)	१४
५.१.४ उभयचर (Amphibia)	१६
५.१.५ पुतली (Butterfly)	१६
५.२. वनस्पति (Flora)	१७
सन्दर्भ सामग्रीहरू	३६

नेपाल सरकार

वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय

EX: पो.ब.नं. : ३९८७
सिंहदरवार, काठमाण्डौ

पत्र संख्या:-

चलानी नं.:-

प्राप्त पत्र संख्या र मिति:

भूमिका

दुर्लभ वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको व्यापार महासन्धि (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora - CITES) सन् १९७५ जुलाई १ देखि कार्यान्वयनमा आएको हो । महासन्धिको प्रमुख उद्देश्य अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा बढीरहेको दुर्लभ वन्यजन्तु र वनस्पतिको व्यापार नियन्त्रण र नियमन गरी दुर्लभ वन्यजन्तु र वनस्पतिको संरक्षणमा टेवा पुऱ्याउनु रहेको छ ।

नेपाल सन् १९७५ देखि यस महासन्धिको पक्ष राष्ट्र भई काम गर्दै आएको छ । पक्ष राष्ट्रका हैसियतमा महासन्धिका प्रावधान एवं व्यवस्था कार्यान्वयन गर्नु नेपालको दायित्व हुन आँउछ । महासन्धि कार्यान्वयनको लागि जिम्मेवारी बाँडफाँड गरिएको छ । वन्यजन्तुको व्यवस्थापन निकायको रूपमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग, वनस्पति व्यवस्थापन निकायको रूपमा वन विभागलाई तोकिएको छ । त्यसैगरी वन्यजन्तुको वैज्ञानिक निकायको रूपमा त्रिभुवन विश्वविद्यालय अर्न्तगतको प्राकृतिक विज्ञान संग्रहालय र वनस्पतिको वैज्ञानिक निकायको रूपमा वनस्पति विभागलाई तोकिएको छ । सोही व्यवस्था अनुसार यी निकायहरू महासन्धि कार्यान्वयनमा सरिक हुँदै आएका छन् । साईटिस सचिवालयसँग नियमित सम्पर्कको काम राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागले गर्दै आएको छ । नेपालले सन् १९७५ देखि पक्ष राष्ट्र भई काम गर्दै आएको भए पनि साईटिसमा सूचीकृत वन्यजन्तु र वनस्पतिको सूची अध्यावधिक गर्न नसक्दा महासन्धि कार्यान्वयन गर्ने निकायहरूलाई अप्ठेरो भएको थियो ।

यस पृष्ठभूमिमा साईटिस अनुसूचीमा सूचीकृतमध्ये नेपालमा पाईने वन्यजन्तु र वनस्पतिको विवरण आवश्यक थियो । सोही अवस्थालाई दृष्टिगत गर्दै साईटिसमा सूचीकृत वन्यजन्तु र वनस्पतिको पुस्तिका प्रकाशन गर्नु अनिवार्य भईसकेको थियो । राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको पहल तथा वन विभाग, प्राकृतिक विज्ञान संग्रहालय र वनस्पति विभागको संयुक्त प्रयासमा साईटिसमा सूचीकृत नेपालका वन्यजन्तु र वनस्पतिको विवरण भएको पुस्तिका प्रकाशन भएकोमा मलाई खुसी लागेको छ । यो पुस्तिका लेखन/सम्पादन गर्नु हुने लेखक एवं राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

शरदचन्द्र पौडेल

सचिव

वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय, सिंहदरवार ।

२०७१।९।२४

नेपाल सरकार
वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
(..... शाखा)

फोन नं.:

४२०८५०
४२०९१०
४२०९२६
फ्याक्स नं. ४२२७६७५

संकेत नं. :-
पत्र संख्या :-
चलानी नं. :-

पो. ब. नं. - ८६०
बबरमहल, काठमाडौं
Email: info@dnppwc.gov.np
http://www.dnppwc.gov.np

कृतज्ञता

नेपाल साईटिसको पक्ष राष्ट्र भएदेखि नै राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागले सो महासन्धि कार्यान्वयन गर्नमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दै आएको छ। हाल नेपालमा ५० प्रजातिका स्तनधारी, १०८ प्रजातिका चरा, २९ प्रजातिका सरिसृप, २ प्रजातिका उभयचर, ३ प्रजातिका पुतली, ४७६ प्रजातिका वनस्पति (उपप्रजातिसमेत) साईटिसको अनुसूचीमा सूचीकृत भएका छन्। मानविय गतिविधि तथा प्राकृतिक विपदका कारण कतिपय वन्यजन्तु र वनस्पति दुर्लभ र लोपोन्मुख अवस्थामा पुगेका छन्। साईटिसमा सूचीकृत वन्यजन्तु र वनस्पतिको नियमित अनुगमन गरी तिनको अवस्थाको आधारमा अनुसूचीमा हेरफेर गर्नमा सहयोग गर्ने दायित्व यस विभाग समेतमा छ।

नेपाल सन् १९७५ देखि साईटिसको पक्ष राष्ट्र भएर पनि विगत लामो समयदेखि यसले आफ्नो मुलुकको साईटिस अनुसूची अद्यावधिक गर्न सकेको थिएन। साईटिस अनुसूची अद्यावधिक गर्न यससँग सम्बन्धित व्यवस्थापन र वैज्ञानिक निकाय तथा अन्य सरकारी एवं गैरसरकारी संघ संस्थाहरु र तिनका विज्ञहरुसँग विभिन्न चरणहरुमा छलफल र समन्वय गरी लेखन गर्ने ईकोलोजिष्ट गोपालप्रकाश भट्टराई र कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र कार्यालयका संरक्षण अधिकृत श्री नारायण रुपाखेती, तथा सम्पादनमार्फत यस पुस्तिका प्रकाशन गर्न अहम भूमिका खेल्नु भएका यस विभागका संरक्षण शिक्षा अधिकृत डा. महेश्वर ढकाल, वन विभागका सहायक वन अधिकृत श्री दीपक आचार्य, वनस्पति विभागका सहायक वैज्ञानिक अधिकृत श्री डोलराज लुईटेल, प्राकृतिक विज्ञान संग्रहालयका प्रमुख डा. रमेश श्रेष्ठ र प्रा. करनवहादुर शाह, नेपाल पक्षी संरक्षण संघका श्री ज्योतिन्द्र ठकुरी, विश्व वन्यजन्तु कोषका दिवाकर चापागाई, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषका डा. नरेश सुवेदी, हरियोवन कार्यक्रमका डा. शान्तराज ज्ञवाली, सन्जान थापा र Orchid विज्ञ श्री मानवहादुर रोकाया, सबैलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु। कम्प्युटर कार्यमा सहयोग गर्नुहुने राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका कम्प्युटर अधिकृत श्री रविन्द्र कार्की र शिवपुरी नागाजुन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयका कम्प्युटर अपरेटर श्री योगिन श्रेष्ठ तथा अन्य प्रत्यक्ष र परोक्षरूपमा सहयोग पुऱ्याउने सबै महानुभावहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु। पुस्तिकाको प्रकाशनमा आर्थिक सहयोग गर्नु हुने अमेरिकी विकास नियोग (USAID) र हरियो वन कार्यक्रम प्रति पनि हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

यो पुस्तिकामा नेपालमा पाईने वन्यजन्तु र वनस्पतिमध्ये साईटिस अनुसूची १, २ र ३ मा सूचीकृत भएका वन्यजन्तु र वनस्पतिको सूची अद्यावधिक गर्ने कार्य गरिएको छ। यसले वन्यजन्तु र वनस्पतिका चासो राख्ने साईटिस कार्यान्वयन गर्ने निकाय, नीति निर्माता, कर्मचारी, शिक्षक, विद्यार्थी, अनुसन्धानकर्ता लगायत सर्वसाधारणका लागि सहयोग पुऱ्याउने आशा राखिएको छ। पुस्तिका तयारी गर्ने क्रममा कुनै किसिमको कमी कमजोरी रहन गएको भए विद्दत् पाठक वर्गको सुझावबाट आगामी दिनमा थप परिमार्जन र सुधार गर्न सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको छु।

टीकाराम अधिकारी
महानिर्देशक

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग,
बबरमहल।
२०७१/१२/४

१. परिचय

वन्यजन्तु र वनस्पति सबैका साझा सम्पत्ति हुन् । यिनको संरक्षण गर्नु मानव जातिको कर्तव्य हो । मानव आफैमा पारिस्थितिकीय प्रणालीको एउटा अभिन्न अंग हो । यसको अन्य प्राणी र वनस्पतिसँग प्रत्यक्ष र परोक्षरूपमा सम्बन्ध रहँदै आएको छ । मानिसले वनस्पति र वन्यजन्तुलाई खाना, औषधि, मनोरञ्जन, अध्ययन अनुसन्धान जस्ता कार्यमा अत्यधिकमात्रामा प्रयोग गर्न थाले पछि ती वस्तुहरूको स्थानीयस्तरमा मात्र माग बढेन, अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा समेत माग बढ्न थाल्यो । ती वस्तुहरूको आपूर्तिको लागि अवैध संकलन तथा व्यापारले गर्दा केही वनस्पति र वन्यजन्तुका प्रजाति संकटापन्न र लोपोन्मुख अवस्थामा पुग्न थाले । सोही कुरालाई दृष्टिगत गरेर संसारभर फैलिएको दुर्लभ वन्यजन्तु तथा वनस्पति प्रजातिको गैरकानूनी व्यापारको समस्या समाधान गर्न सन् १९७३ मार्च ३ का दिन संयुक्त राज्य अमेरिकाको राजधानी वासिङ्गटन डि.सी. मा विश्व संरक्षण संघ (The World Conservation Union) को संयोजकत्वमा एक अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनको अयोजना भयो । तत्कालीन अवस्थामा विश्वका ८० राष्ट्रका प्रतिनिधिहरूले सहभागिता जनाएको उक्त सम्मेलनले दुर्लभ वन्यजन्तु र वनस्पतिको संरक्षणको लागि एउटा अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि तयार गरेर त्यसमा हस्ताक्षर गरे । सोही महासन्धिलाई “दुर्लभ वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार महासन्धि (साईटिस)” Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) नामाकरण गरियो । साईटिस महासन्धि सन् १९७३ मा पारित भई सन् १९७५ को जुलाई १ बाट कार्यान्वयन हुँदै आएको छ । नेपालले सन् १९७५ मा १२ औँ स्थानमा साईटिस महासन्धिको पक्ष राष्ट्र भई काम गर्दै आएको छ । पछिल्लो तथ्याङ्क अनुसार यस महासन्धिमा विश्वका १८० देश पक्ष राष्ट्रको रूपमा रहेका छन् ।

साईटिस महासन्धिलाई कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा पक्ष राष्ट्रहरूबीच समन्वय गर्नका लागि साईटिस सचिवालयको स्थापना गरिएको छ । साईटिसका पक्ष राष्ट्रहरूले हरेक वर्षको अक्टोबर १ भित्र वार्षिक प्रतिवेदन, हरेक दुई वर्षमा साईटिससम्बन्धी गतिविधि संलग्न भएको प्रतिवेदन साईटिस सचिवालयमा बुझाउनु पर्ने हुन्छ । साईटिसका पक्ष राष्ट्रहरूको सम्मेलनको बैठक आयोजना हरेक ३/३ वर्षमा हुने गर्दछ । यसको १६ औँ बैठक (COP 16) सन् २०१३ मा थाईल्याण्डको राजधानी बैंककमा सम्पन्न भएको थियो ।

पक्ष राष्ट्रको नाताले यस महासन्धिको कार्यान्वयन गर्नु सबैको दायित्व हुन आउँछ । नेपालले पनि पक्ष राष्ट्र भए पश्चात नियमितरूपमा यस महासन्धिको कार्यान्वयन गर्दै आइरहेको छ । यस महासन्धिको अभिप्राय पक्ष राष्ट्रहरूले आफ्नो मुलुकमा भएका वन्यजन्तु र वनस्पतिलाई यथासक्य प्राकृतिक अवस्थामा नै संरक्षण एवं सुरक्षा गर्नु र व्यापार नियमन गर्नु हो । यस महासन्धिमा अनुमोदित दफा/उपदफालाई कार्यान्वयन गर्न यसका सदस्य मुलुकहरूले कानूनी व्यवस्था, त्यसलाई कार्यान्वयन गर्ने निकायहरूको संस्थागत संरचना एवं आवश्यक कार्यक्रमहरूको व्यवस्था गर्नु पर्दछ । नेपाल सरकारले यस महासन्धिलाई कार्यान्वयन गर्नका लागि वन्यजन्तुको व्यवस्थापन निकाय राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग र वैज्ञानिक निकाय त्रिभुवन विश्वविद्यालय अर्न्तगतको प्राकृतिक विज्ञान संग्रहालय तथा वनस्पतिको व्यवस्थापन निकाय वन विभाग र वैज्ञानिक निकाय वनस्पति विभागलाई तोकेको छ । साईटिसमा सूचीकृत भएका वन्यजन्तु र वनस्पतिको निकासी र पैठारी गर्दा व्यवस्थापन निकायले वैज्ञानिक निकायको सिफारिसको आधारमा निर्णय गर्नु पर्ने व्यवस्था छ ।

२. साइटिस अनुसूचीहरू (CITES Appendices)

दुर्लभ वन्यजन्तु र वनस्पतिको अन्तराष्ट्रिय व्यापार नियमन र नियन्त्रण गर्ने उद्देश्यले साइटिसमा सूचीकृत वन्यजन्तु र वनस्पतिहरूलाई, तिनीहरूको अवस्थाको आधारमा तीन वटा अनुसूचीमा वर्गीकरण गरिएको छ ।

अनुसूची १

अनुसूची १ मा लोप हुने स्थितिमा पुगेका प्रजाति समावेश छन् । व्यापारको कारणले ती प्रजाति अझै खतरामा पर्ने र लोप हुन सक्ने हुँदा तिनको व्यापार एवं ओसार पसार लाई नियन्त्रण गरिएको छ । तथापि अनुसन्धान, शैक्षिक प्रयोजन वा चिडियाखानामा राख्ने प्रयोजनको लागि यो अनुसूचीमा सूचीकृत रहेको वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको सम्बन्धित देशका व्यवस्थापन र वैज्ञानिक निकायको सिफारिसको आधारमा ओसार पसार गर्न पाईन्छ । विना ईजाजत ती वनस्पति र वन्यजन्तु वा तिनको आखेटोपहार निकासी पैठारी गर्न पाईदैन । यो अनुसूचीमा परेको प्रजाति निकासी गर्ने ईजाजत पत्र लिनुभन्दा पहिला पैठारी गर्ने मुलुकले पैठारी पत्र र ईजाजत पत्र पनि दिएको हुनु पर्दछ । निकासी र पैठारी ईजाजत दिनुभन्दा अगाडि नै सम्बन्धित वैज्ञानिक निकायहरूले सो कार्यबाट उक्त प्रजातिको अस्तित्वमा हानी पुग्दैन साथै पैठारीकर्ता त्यसको हेरचाह गर्न सक्षम छ भन्ने कुरामा सन्तुष्ट भएको हुनु पर्दछ ।

अनुसूची २

त्यस्ता प्रजाति लोप हुने स्थितिमा पुगी नसकेको तर तिनको व्यापारलाई समयमा नियमन र नियन्त्रण नगर्दा निकट भविष्यमा लोप हुन सक्ने अवस्थामा रहेका प्रजातिलाई यस अनुसूचीमा समावेश गरिएको छ । यस अनुसूचीमा समावेश भएका प्रजातिको निकासी गर्दा सम्बन्धित पक्ष राष्ट्रको वैज्ञानिक निकायले त्यस्ता प्रजातिको निकासीबाट अस्तित्वमा खतरा छैन भन्ने कुरा सुनिश्चित भएपछि मात्र व्यवस्थापन निकायले निकासी ईजाजत दिन सक्दछ । तर यस अनुसूचीमा सूचीकृत प्रजातिको हकमा कुनै पक्ष राष्ट्रको कानूनले पैठारी ईजाजत पत्र अग्रिमरूपमा लिनु पर्ने व्यवस्था गरेको अवस्थामा बाहेक पैठारी ईजाजत लिनु पर्ने बाध्यता भने रहँदैन ।

अनुसूची ३

पक्ष राष्ट्रले आफ्नो कुनै प्रजातिको व्यापार नियमन एवं नियन्त्रण गर्नु पर्ने आवश्यकता ठानेमा ती प्रजातिलाई यस अनुसूचीमा समावेश गरेको हुन्छ । सोही राष्ट्रले ती प्रजातिको संरक्षण र व्यापारलाई नियमन एवं नियन्त्रण गर्न कानूनी व्यवस्था गरेको भए पनि एकल प्रयासले मात्र सम्भव नहुने र त्यसको कार्यान्वयनको लागि अन्य सदस्य राष्ट्रहरूको सहयोग आवश्यकता पर्ने हुनाले सहयोग जुटाउनको लागि विभिन्न प्रजातिलाई यो अनुसूचीमा समावेश गराएको हुन्छ । यो अनुसूचीमा रहेको प्रजातिको व्यापार र ओसारपसारको लागि सम्बन्धित राष्ट्रको व्यवस्थापन निकायबाट ईजाजतपत्र लिनु आवश्यक छ ।

३. नेपालमा साईटिस कार्यान्वयन

नेपालमा साईटिस महासन्धि कार्यान्वयन गर्नका लागि राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागलाई वन्यजन्तु र वन विभागलाई वनस्पतिको व्यवस्थापन निकायको रूपमा तोकिएको छ भने त्रिभुवन विश्वविद्यालय अर्न्तगतको प्राकृतिक विज्ञान संग्रहालयलाई वन्यजन्तु र वनस्पति विभागलाई वैज्ञानिक निकायको रूपमा तोकिएको छ । त्यस्तै गरी साईटिस सचिवालयसंग नियमित सम्पर्क र समन्वय गर्नका लागि राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागलाई प्रमुख व्यवस्थापन निकायको रूपमा तोकिएको छ । राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको इकोलोजिष्टलाई साईटिस सचिवालयसंग समन्वय गर्नका लागि सम्पर्क व्यक्तिको रूपमा तोकिएको छ ।

यो महासन्धि कार्यान्वयन गर्नका लागि प्रयोग भईआएका ऐन नियमहरू राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९; राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण नियमावली, २०३०; चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०३०; वन्यजन्तु आरक्ष नियमावली, २०३४; हिमाली राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०३६; खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०४४; मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५२; संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५३; बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०५३; संरक्षण क्षेत्र सरकारी व्यवस्थापन नियमावली, २०५६; वन ऐन, २०४९ र वन नियमावली, २०५९; प्रमुख हुन भने वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३; वातावरण संरक्षण नियमावली, २०५४; निकासी पैठारी (नियन्त्रण) ऐन, २०९३; जलचर संरक्षण ऐन २०९७ आदिको व्यवस्थासमेतलाई विचार पुर्याउनु पर्ने हुन्छ ।

नेपाल सरकारले तोकेका व्यवस्थापन र वैज्ञानिक निकायका अतिरिक्त नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरो, सशस्त्र प्रहरी, राष्ट्रिय सर्तकता केन्द्र, भन्सार विभाग र अर्न्तगतका कार्यालयहरू, हुलाक विभाग र अर्न्तगतका कार्यालयहरू, पुरातत्व विभाग, विधि विज्ञान प्रयोगशाला, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष, विश्व वन्यजन्तु कोष नेपाल कार्यक्रम, विश्व संरक्षण संघ र जैविक विविधता संरक्षणमा लागेका थुप्रै गैर/सरकारी संघ संस्थाहरूको साईटिस महासन्धि कार्यान्वयनमा महत्वपूर्ण भूमिका रहदै आएको छ ।

४. साईटिस अनुसूचीमा सूचीकृत प्रजातिको संक्षेपीकरण तालिका

साईटिस अनुसूचीमा सूचीकृत भएका नेपालका वन्यजन्तु (स्तनधारी, पंक्षी, सरिसृप, उभयचर, पुतली) र वनस्पति प्रजातिको संक्षिप्त विवरण तालिका १ मा उल्लेख गरिएको छ। यसमा स्तनधारी ५० प्रजाति, पंक्षी १०८ प्रजाति, सरिसृप २९ प्रजाति, उभयचर २ प्रजाति, किटपतङ्ग २ प्रजाति र वनस्पति ४७६ प्रजाति अनुसूचीमा समावेश छन्।

तालिका नं. १: साईटिसमा सूचीकृत प्रजातिको विवरण

S.N.	Type	Appendices	Order	Family	Genus	Species	Remarks
1	Mammals	I	7	15	23	28	
		II	7	9	13	17	
		III	2	2	5	5	
			16	26	41	50	
2	Aves	I	5	7	11	12	
		II	9	15	48	95	
		III	1	1	1	1	
			15	23	60	108	
3	Reptiles						
3.a	Crocodylia	I	2	2	2	2	
			2	2	2	2	
3.b	Sauria	I	1	1	1	2	
			1	1	1	2	
3.c	Serpents	I	1	1	1	1	
		II	1	4	6	7	
			2	5	7	8	
3.d	Testudines	I	1	2	2	3	
		II	1	2	9	14	
			2	4	11	17	

			7	12	21	29	
4	Amphibia	II	1	2	2	2	
			1	2	2	2	
5	Butterflies	II	1	1	2	2	
			1	1	2	2	
6	Flora	I		1	1	2	
		II		9	110	468	
		III		4	4	4	
				14	115	474	

साईटिस अनुसूचीमा परेका नेपालमा पाइने वन्यजन्तुमध्ये Order - PRIMATES अन्तर्गतको Family - Cercopithecidae; Order - PROBOSCIDEA अन्तर्गतको Family: Elephantidae; Order - CETACEA अन्तर्गतको Family - Platanistidae; Order - PHOLIDOTA/CIMOLESTA अन्तर्गतको Family - Manidae; Order: CARNIVORA अन्तर्गतको Family: Felidae, Ursidae, Ailuridae; Order- ARTIODACTYLA अन्तर्गतको Family - Moschidae; Order - PERISSODACTYLA अन्तर्गतको Family - Equidae, Rhinocerotidae; Order - CROCODYLIA अन्तर्गतको Family - Gavialidae का सबै प्रजाति साईटिस अनुसूचीमा परेका छन् । नेपाली पंक्षीमा Order - FALCONIFORMES अन्तर्गतको Eagles, Falcons, Hawks / Vultures का सबै प्रजाति साईटिस अनुसूचीमा परेका छन् । नेपालमा पाइने सबै प्रजातिका कछुवाहरु पनि अनुसूचीमा समाविष्ट छन् ।

साईटिस अनुसूचीमा परेका नेपालका वनस्पतिमध्ये Orchidaceae, Cyathea / Cycas परिवारका सबै वनस्पति (Orchidaceae परिवारका ४५८ प्रजाति, Cyathea परिवारका ४ प्रजाति र Cycas परिवारका २ प्रजाति) पर्दछन् । Orchidaceae परिवारमा सबैभन्दा बढी प्रजाति भएका Genus मध्ये Bulbophyllum मा ३८ प्रजाति, Dendrobium मा ३१ प्रजाति, Cymbidium मा २० प्रजाति, Habenaria मा २० प्रजाति, Peristylus मा १९ प्रजाति, Oberonia मा १९ प्रजाति, Liparis मा १८ प्रजाति छन् ।

५. साईटिस अनुसूचीमा सूचीकृत प्रजाति

५.१. वन्यजन्तु (Fauna)

५.१.१ स्तनधारी (Mammals)

S. No.	Order	Family	Genus Species	English Name	Nepali Name	Category
1	ARTIODACTYLA	Bovidae	<i>Bos gaurus</i>	Gaur	गौरीगाई	
2	ARTIODACTYLA	Bovidae	<i>Bos mutus</i>	Wild Yak	जङ्गली चौरी	
3	ARTIODACTYLA	Bovidae	<i>Capricornis thar</i>	Himalayan Serow	थार	
4	ARTIODACTYLA	Bovidae	<i>Naemorhedus goral</i>	Himalayan Goral	घोरल	
5	ARTIODACTYLA	Bovidae	<i>Ovis ammon hodgsonii</i>	Great Tibetan Sheep/Argali	नायन	
6	ARTIODACTYLA	Bovidae	<i>Pantholops hodgsonii</i>	Tibetan Antelope	चिरु	
7	ARTIODACTYLA	Cervidae	<i>Cervus duvaucelii</i>	Swamp Deer	बाह्रसिङ्गा	
8	ARTIODACTYLA	Moschidae	<i>Moschus chrysogaster</i>	Alpine Musk Deer	सुनकण्ठे कस्तुरी	
9	ARTIODACTYLA	Moschidae	<i>Moschus fuscus</i>	Black Dusky Musk Deer	कालो कस्तुरी	
10	ARTIODACTYLA	Moschidae	<i>Moschus leucogaster</i>	Himalayan Musk Deer	सेतो कण्ठे कस्तुरी	
11	ARTIODACTYLA	Suidae	<i>Sus salvanius</i>	Pygmy Hog	पुङ्के बँदेल	
12	CARNIVORA	Ailuridae	<i>Ailurus fulgens</i>	Red Panda	हाब्रे	
13	CARNIVORA	Canidae	<i>Canis lupus</i>	Grey Wolf	ब्वाँसो	
14	CARNIVORA	Felidae	<i>Neofelis nebulosa</i>	Clouded Leopard	ध्वाँसे चितुवा	
15	CARNIVORA	Felidae	<i>Panthera pardus</i>	Leopard	चितुवा	
16	CARNIVORA	Felidae	<i>Panthera tigris</i>	Royal Bengal Tiger	बाघ	
17	CARNIVORA	Felidae	<i>Panthera uncia</i>	Snow Leopard	हिँउचितुवा	
18	CARNIVORA	Mustelidae	<i>Lutra lutra</i>	Eurasian Otter	कालो ओत	

19	CARNIVORA	Ursidae	<i>Melursus ursinus</i>	Sloth Bear	काठे भालु	I
20	CARNIVORA	Ursidae	<i>Ursus arctos</i>	Brown Bear	रातो भालु	I
21	CARNIVORA	Ursidae	<i>Ursus thibetanus</i>	Himalayan Black Bear	कालो भालु	I
22	CARNIVORA	Viverridae	<i>Prionodon pardicolor</i>	Spotted Lingsang	सिलु बिरालो	I
23	CETACEA	Platanistidae	<i>Platanista gangetica</i>	Gangetic River Dolphin	साँस	I
24	LEPORIDAE	Lagomorpha	<i>Caprolagus hispidus</i>	Hispid Hare	लघुकर्ण खरायो	I
25	PERISSODACTYLA	Rhinocerotidae	<i>Rhinoceros unicornis</i>	Greater One-horned Rhinoceros	गैंडा	I
26	PRIMATES	Cercopithecidae	<i>Semnopithecus ajax</i>	Himalayan Grey Langur	पश्चिमा लंगुर	I
27	PRIMATES	Cercopithecidae	<i>Semnopithecus hector</i>	Terai Grey Langur	कालो मुखे बाँदर	I
28	PRIMATES	Cercopithecidae	<i>Semnopithecus schistaceus</i>	Nepal Grey Langur	कालो मुखे बाँदर	I
29	PROBOSCIDEA	Elephantidea	<i>Elephas maximus</i>	Asian Elephant	हात्ती	I
30	CARNIVORA	Canidae	<i>Cuon alpinus</i>	Dhole	वन कुकुर	II
31	CARNIVORA	Felidae	<i>Felis chaus</i>	Jungle Cat	वन बिरालो	II
32	CARNIVORA	Felidae	<i>Lynx lynx</i>	Eurasian Lynx	पाहन बिरालो	II
33	CARNIVORA	Felidae	<i>Pardofelis marmorata</i>	Marbled Cat	छिन्नबिरे बिरालो	II
34	CARNIVORA	Felidae	<i>Pardofelis temminckii</i>	Asiatic Golden Cat	सुनौलो बिरालो	II
35	CARNIVORA	Felidae	<i>Prionailurus bengalensis</i>	Leopard Cat	चरी बाघ	II
36	CARNIVORA	Felidae	<i>Prionailurus viverrinus</i>	Fishing Cat	मलाहा बिरालो	II
37	CARNIVORA	Mustelidae	<i>Amblonyx cinerea</i>	Oriental Small-clawed Otter	सानो ओत	II
38	CARNIVORA	Mustelidae	<i>Lutrogale perspicillata</i>	Smooth-coated Otter	खैरो ओत	II
39	CHIROPTERA	Pteropodidae	<i>Pteropus giganteus</i>	Indian Flying Fox	राज चमेरो/बदुरा	II
40	PERISSODACTYLA	Equidae	<i>Equus kiang</i>	Kiang	क्रियाङ्ग	II
41	PHOLIDOTA	Manidae	<i>Manis crassicaudata</i>	Indian Pangolin	तामे सालक	II

42	PHOLIDOTA	Manidae	<i>Manis pentadactyla</i>	Chinese Pangolin	कालो सालक	II
43	PRIMATES	Cercopithecidae	<i>Macaca assamensis</i>	Assam Macaque	पहरे बाँदर	II
44	PRIMATES	Cercopithecidae	<i>Macaca mulatta</i>	Rhesus Macaque	रातो बाँदर	II
45	RODENTIA	Sciuridae	<i>Ratufa bicolor</i>	Black Giant Squirrel	राजलोखर्के	II
46	ARTIODACTYLA	Bovidae	<i>Antilope cervicapra</i>	Blackbuck	कृष्णसार	III
47	ARTIODACTYLA	Bovidae	<i>Bubalus arnee</i>	Wild Water Buffalo	अर्ना	III
48	ARTIODACTYLA	Bovidae	<i>Tetracerus quadricornis</i>	Four-horned Antelope	चौका	III
49	ARTIODACTYLA	Bovidae	<i>Pseudois nayaur</i>	Blue Sheep	नाउर	III
50	CARNIVORA	Canidae	<i>Vulpes vulpes</i>	Red Fox	रातो फ्याउरो	III

५.१.२ पंक्षी (Aves)

S. No.	Order	Family	Genus Species	English Name	Nepali Name	Category
1	ANSERIFORMES	Anatidae	<i>Rhodonessa caryophyllacea</i>	Pink-headed Duck	गुलाफीटाउके हाँस	I
2	CORACIFORMES	Bucerotidae	<i>Aceros nipalensis</i>	Rufous-necked Hornbill	होमराई	I
3	CORACIFORMES	Bucerotidae	<i>Buceros bicornis</i>	Great Hornbill	राजधनेश	I
4	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Aquila heliaca</i>	Imperial Eagle	रणमत्त महाचील	I
5	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Haliaeetus albicilla</i>	White-tailed Eagle	कङ्कम चील	I
6	FALCONIFORMES	Falconidae	<i>Falco jugger</i>	Laggar Falcon	लागर बाज	I
7	FALCONIFORMES	Falconidae	<i>Falco peregrinus</i>	Peregrine Falcon	शाही बाज	I
8	GALLIFORMES	Phasianidae	<i>Catreus wallichii</i>	Cheer Pheasant	चीर	I
9	GALLIFORMES	Phasianidae	<i>Lophophorus impejanus</i>	Himalayan Monal	डाँफे	I
10	GALLIFORMES	Phasianidae	<i>Tetraogallus tibetanus</i>	Tibetan Snowcock	कोड्मा हिउ कुखुरा	I

11	GRUIFORMES	Gruidae	<i>Grus nigricolis</i>	Black-necked Crane	कालीकण्ठे सारस	I
12	GRUIFORMES	Otididae	<i>Houbaropsis bengalensis</i>	Bengal Florican	खरमुजुर	I
13	ANSERIFORMES	Anatidae	<i>Anas formosa</i>	Baikal Teal	बैकालगैरी	II
14	ANSERIFORMES	Anatidae	<i>Sarkidiornis melanotos</i>	Comb Duck	नकटा	II
15	CICONIIFORMES	Ciconiidae	<i>Ciconia nigra</i>	Black Stork	कालो गरुड	II
16	CICONIIFORMES	Phoenicopteridae	<i>Phoenicopterus ruber</i>	Greater Flamingo	भद्रपंक्षी	II
17	CICONIIFORMES	Therskiornithidae	<i>Platalea leucorodia</i>	Eurasian Spoonbill	चुम्चाठूडे साँवरी	II
18	CORACIIFORMES	Bucerotidae	<i>Anthracoceros albirostris</i>	Oriental Pied-Hornbill	कालो धनेश	II
19	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Accipiter badius</i>	Shikra	शिक्रा	II
20	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Accipiter gentilis</i>	Northern Goshawk	बलाकाँक्ष वनबाज	II
21	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Accipiter nisus</i>	Eurasian Sparrowhawk	वनबाज	II
22	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Accipiter trivirgatus</i>	Crested Goshawk	कल्की बसेरा	II
23	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Accipiter virgatus</i>	Bersa	बेसरा	II
24	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Aegypius monachus</i>	Cinereous Vulture	राजगिद्ध	II
25	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Aquila chrysaetos</i>	Golden Eagle	सुपर्ण महाचील	II
26	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Aquila clanga</i>	Greater Spotted Eagle	जीवाहार महाचील	II
27	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Aquila nipalensis</i>	Steppe Eagle	गोमायु महाचील	II
28	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Aquila pomarina</i>	Indian Spotted Eagle	लघु महाचील	II
29	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Aquila rapax</i>	Tawny Eagle	राग महाचील	II
30	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Aviceda jerdoni</i>	Jerdon's Baza	कैलो जुरेबाज	II
31	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Aviceda leuphotes</i>	Black Baza	कालो जुरेबाज	II
32	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Butastur teesa</i>	White-eyed Buzzard	जमल श्येनबाज	II
33	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Buteo buteo</i>	Common Buzzard	श्येनबाज	II

34	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Buteo hemilasius</i>	Upland Buzzard	पहाडी श्येनबाज	
35	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Buteo rufinus</i>	Long-legged Buzzard	लामखुट्टे श्येनबाज	
36	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Circaetus gallicus</i>	Short-toed Snake Eagle	सर्पहारी चील	
37	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Circus aeruginosus</i>	Eurasian Marsh Harrier	सिम भूईंचील	
38	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Circus cyaneus</i>	Hen Harrier	चल्लाचोर भूईंचील	
39	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Circus melanoleucos</i>	Pied Harrier	आब्लाक पेटाहा भूईंचील	
40	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Circus nacrourus</i>	Pallid Harrier	श्वेत भूईंचील	
41	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Circus pygargus</i>	Montagu's Harrier	मोन्टागु भूईंचील	
42	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Elanus careuleus</i>	Black-shouldered Kite	मुसे चील	
43	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Gypaetus barbatus</i>	Lammergeier	हाडफोर	
44	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Gyps bengalensis</i>	White-rumped Vulture	डंगर गिद्ध	
45	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Gyps fulvus</i>	Eurasian Griffon	खैरे गिद्ध	
46	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Gyps himalayensis</i>	Himalayan Griffon	हिमाली गिद्ध	
47	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Gyps indicus</i>	Long-billed Vulture	लामो ठूडे गिद्ध	
48	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Gyps tenuirostris</i>	Slender-billed Vulture	सानो खैरो गिद्ध	
49	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Haliastur indus</i>	Brahminy Kite	सेतोटाउके चील	
50	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Haliaeetus leucoryphus</i>	Pallas's Fish Eagle	बोक्सी चील	
51	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Hieraaetus fasciatus</i>	Bonelli's Eagle	मोरङ्गी चील	
52	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Hieraaetus kinerii</i>	Rufous-bellied Eagle	सेतोक्रण्ठे चील	
53	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Hieraaetus pennatus</i>	Botted Eagle	काँधचन्द्र चील	
54	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Ictinaetus malayensis</i>	Black Eagle	द्रोणक चील	
55	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Ichthyophaga humilis</i>	Lesser Fish Eagle	सानो माछाकुल	

56	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Ichthyophaga ichthyaetus</i>	Grey-headed Fish Eagle	माछाकुल	II
57	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Milvus migrans</i>	Black Kite	कालो चील	II
58	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Neophron percnopterus</i>	Egyptian Vulture	सेतो गिद्ध	II
59	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Pandion haliaetus</i>	Osprey	मलाहा चील	II
60	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Pernis ptilorhynchus</i>	Oriental Honey-buzzard	मधुहा	II
61	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Sarcogyps calvus</i>	Red-headed Vulture	सुन गिद्ध	II
62	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Spilornis cheela</i>	Crested Serpent Eagle	काकाकुल	II
63	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Spizaetus cirrhatus</i>	Changeable Hawk Eagle	शदलचील	II
64	FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Spizaetus nipalensis</i>	Mountain Hawk Eagle	पहाडी शदलचील	II
65	FALCONIFORMES	Falconidae	<i>Falco amurensis</i>	Amur Falcon	अमुर बाज	II
66	FALCONIFORMES	Falconidae	<i>Falco cherrug</i>	Saker Falcon	तोप बाज	II
67	FALCONIFORMES	Falconidae	<i>Falco chicquera</i>	Red-necked Falcon	रातोटाउके बौडाई	II
68	FALCONIFORMES	Falconidae	<i>Falco columbarius</i>	Merlin	सानो बाज	II
69	FALCONIFORMES	Falconidae	<i>Falco naumanni</i>	Lesser Kestrel	सानो बौडाई	II
70	FALCONIFORMES	Falconidae	<i>Falco severus</i>	Oriental Hobby	चिरान्तक बाज	II
71	FALCONIFORMES	Falconidae	<i>Falco subbuteo</i>	Eurasian Hobby	जुंगे चिरान्तक बाज	II
72	FALCONIFORMES	Falconidae	<i>Falco tinnunculus</i>	Common Kestrel	बौडाई	II
73	FALCONIFORMES	Falconidae	<i>Microhierax caerulescens</i>	Collared Falconet	पौरी बाज	II
74	GALLIFORMES	Phasianidae	<i>Ithaginis cruentus</i>	Blood Pheasant	चिलिमे	II
75	GRUIFORMES	Gruidae	<i>Grus antigone</i>	Sarus Crane	सारस	II
76	GRUIFORMES	Gruidae	<i>Grus grus</i>	Common Crane	लक्ष्मण सारस	II
77	GRUIFORMES	Gruidae	<i>Grus virgo</i>	Demoiselle Crane	कर्याड-कुरुड सारस	II
78	GRUIFORMES	Otididae	<i>Anthropoides indica</i>	Lesser Florican	सानो खरमुजुर	II
79	PASSERIFORMES	Sturnidae	<i>Gracula religiosa</i>	Hill Myna	मदनसारिका मैना	II

80	PASSERIFORMES	Sturnidae	<i>Leiothrix lutea</i>	Red-billed Leiothrix	रोचिष्णु मिसिया	॥
81	PASSERIFORMES	Sturnidae	<i>Leiothrix argentauris</i>	Silver-eared Mesia	चाँदीकाने मिसिया	॥
82	PSITTACIFORMES	Psittacidae	<i>Loriculus vernalis</i>	Vernal Hanging-parrot	पर्ण सुगा	॥
83	PSITTACIFORMES	Psittacidae	<i>Psittacula alexandri</i>	Red-breasted Parakeet	कागभेला सुगा	॥
84	PSITTACIFORMES	Psittacidae	<i>Psittacula cyanocephala</i>	Plum-headed Parakeet	टुईसी सुगा	॥
85	PSITTACIFORMES	Psittacidae	<i>Psittacula himalayana</i>	Slaty-headed Parakeet	मदना सुगा	॥
86	PSITTACIFORMES	Psittacidae	<i>Psittacula roseate</i>	Blossom-headed Parakeet	गुलाफीटाउके सुगा	॥
87	PSITTACIFORMES	Psittacidae	<i>Psittacula eupatria</i>	Alexandrine Parakeet	कर्रा सुगा	॥
88	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Bubo coromandus</i>	Dusky Eagle Owl	भासोलूक	॥
89	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Asio flammeus</i>	Short-eared Owl	लघुकर्ण लाटोकोसेरो	॥
90	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Asio otus</i>	Long-eared Owl	लामकाने लाटोकोसेरो	॥
91	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Athene brama</i>	Spotted Owlet	कोचलगाँडे लाटो कोसेरो	॥
92	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Athene noctua</i>	Little Owl	हिमाली कोचलगाँडे	॥
93	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Bubo bubo</i>	Eurasian Eagle Owl	हप्सिलो	॥
94	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Bubo nipalensis</i>	Spot-bellied Eagle Owl	महाकौशिक	॥
95	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Glaucidium brodiei</i>	Collared Owlet	सानो डुन्दुल	॥
96	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Glaucidium cuculoides</i>	Asian Barred Owlet	ठूलो डुन्दुल	॥
97	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Glaucidium radiatum</i>	Jungle Owlet	डुन्दुल	॥
98	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Ketupa flavipes</i>	Tawny Fish Owl	कैलो महाल हुचील	॥
99	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Ketupa zeylonensis</i>	Brown Fish Owl	महाल हुचील	॥
100	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Ninox scutulata</i>	Brown Hawk-Owl	कालपेचक	॥
101	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Otus bakkamoena</i>	Collared Scops Owl	चित्री उलुक	॥
102	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Otus spilocephalus</i>	Mountain Scops Owl	लेकाली उलुक	॥

103	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Otus sunia</i>	Oriental Scops Owl	लोखर्के उलुक	II
104	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Strix aluco</i>	Tawny Owl	कैलो पहाडी उलुक	II
105	STRIGIFORMES	Strigidae	<i>Strix leptogrammica</i>	Brown Wood Owl	चश्मे उलुक	II
106	STRIGIFORMES	Tytonidae	<i>Tyto alba</i>	Barn Owl	गोठे लाटोकोसेरो	II
107	STRIGIFORMES	Tytonidae	<i>Tyto capensis</i>	Grass Owl	घाँसे लाटोकोसेरो	II
108	GALLIFORMES	Phasianidae	<i>Tragopan satyra</i>	Satyr Tragopan	मुनाल	III

५.१.३ सरीसृप (Reptiles)

५.१.३.१ गोही (Crocodylia)

S. No.	Order	Family	Genus Species	English Name	Nepali Name	Category
1	CROCODYLIA	Crocodylidae	<i>Crocodylus palustris</i>	Marsh Crocodile	मगर गोही	I
2	CROCODYLIA	Gavialidae	<i>Gavialis gangeticus</i>	Gharial	घडियाल गोही	I

५.१.३.२ छेपारो (Sauria)

S. No.	Order	Family	Genus Species	English Name	Nepali Name	Category
1	SAURIA	Varanidae	<i>Varanus bengalensis</i>	Bengal Lizard	भैँसे गोहोरो	I
2	SAURIA	Varanidae	<i>Varanus flavescens</i>	Golden Monitor	सुनगोहोरो	I

५.१.३.३ सर्प (Serpentes)

S. No.	Order	Family	Genus Species	English Name	Nepali Name	Category
1	SERPENTES	Pythonidae	<i>Python molurus molurus</i>	Asiatic Rock Python	अजीङ्गर	I
2	SERPENTES	Boidae	<i>Eryx conica</i>	Common Sand Boa	कालो धुसर	II
3	SERPENTES	Colubridae	<i>Elachistodon westermanni</i>	Indian Egg-eating Snake	अण्डाखाने सर्प	II
4	SERPENTES	Colubridae	<i>Ptyas mucosa</i>	Oriental Rat Snake	धामन	II
5	SERPENTES	Elapidae	<i>Naja kaouthia Lesson, 1831</i>	Monocled Cobra	पनियादराद/गोमन	II
6	SERPENTES	Elapidae	<i>Naja naja</i>	Spectacled Cobra	गोमन	II
7	SERPENTES	Elapidae	<i>Ophiophagus hannah</i>	King Cobra	राजगोमन	II
8	SERPENTES	Pythonidae	<i>Python molurus bivittatus</i>	Indian Rock Python	अजिङ्गर	II

५.१.३.४ कछुवा/ठोटेरी (Testudines)

S. No.	Order	Family	Genus Species	English Name	Nepali Name	Category
1	TESTUDINES	Geoemydidae	<i>Melanochelys tricarinata</i>	Tricarinate Hill Turtle	पडनी कछुवा, ठोटेरी कछुवा	I
2	TESTUDINES	Trionychidae	<i>Nilssonina gangeticus</i>	Indian Soft Shell Turtle	कटैया, बडहर कैरा, अभिनासा	I
3	TESTUDINES	Trionychidae	<i>Nilssonina hurum</i>	Indian Peacock Soft Shell Turtle	कटैया, बडहर, कटखिरी	I
4	TESTUDINES	Geoemydiadae	<i>Batagur dhongoka</i>	Dhond Roofed Turtle/Three-striped Turtle	कछुवा/ठोटेरी	II
5	TESTUDINES	Geoemydiadae	<i>Batagur kachuga</i>	Painted Roofed/ Red-crowned River Turtle	कछुवा/ठोटेरी	II

6	TESTUDINES	Geoemydiadae	<i>Cyclemys oldhamii</i>	Dark-throated Leaf Turtle	कछुवा / ठोटरी	II
7	TESTUDINES	Geoemydiadae	<i>Hardella thurjii</i>	Eastern Crowned River Turtle	कछुवा / ठोटरी	II
8	TESTUDINES	Geoemydiadae	<i>Melanochelys trijuga indopeninsularis</i>	Eastern Black/Bengal Black Turtle	ठोटरी / कछुवा	II
9	TESTUDINES	Geoemydiadae	<i>Morenia petersi</i>	Indian Eyed Turtle	ठोटरी / कछुवा	II
10	TESTUDINES	Geoemydiadae	<i>Pangshura flaviventer</i>	Yellow-bellied Tent Turtle	ठोटरी / कछुवा	II
11	TESTUDINES	Geoemydiadae	<i>Pangshura pallidipes</i>	Pale Footed Brown Roofed Turtle	ठोटरी / कछुवा	II
12	TESTUDINES	Geoemydiadae	<i>Pangshura smithii</i>	Brown/ Pale Footed Roofed Turtle	ठोटरी / कछुवा	II
13	TESTUDINES	Geoemydiadae	<i>Pangshura tecta</i>	Indian Tent Turtle/ Indian Roofed Turtle	कछुवा / ठोटरी ढोन्ड डरखेलुवा	II
14	TESTUDINES	Geoemydiadae	<i>Pangshura tentoria circumdata</i>	Pink-ringed Terrapin	ठोटरी / कछुवा	II
15	TESTUDINES	Trionychidae	<i>Chitra indica</i>	Narrow-headed Softshell Turtle	बडहर, बथार, ग्यानोरिया	II
16	TESTUDINES	Trionychidae	<i>Indotestudo elongata</i>	Elongated Tortoise, Yellow Headed Tortoise	भूईकछुवा, कठैया	II
17	TESTUDINES	Trionychidae	<i>Lissemys punctata andorsoni</i>	Northern Indian Flapshell Turtle	पुतली कछुवा, गोरईया, मतिहारा, कुवडी, फेर, सेवई कछुवा	II

५.१.४ उभयचर (Amphibia)

S. No.	Order	Family	Genus Species	English Name	Nepali Name	Category
1	ANURA	Dicroglossidae	<i>Hoplobatrachus tigerinus</i>	Indian Bull Frog	Sirke Paha/ Megha/ Meghi	II
2	ANURA	Ranidae	<i>Euphlyctis hexadactylus</i>	Indian Green Frog	Bhyaguto	II

५.१.५ पुतली (Butterfly)

S. No.	Order	Family	Genus Species	English Name	Nepali Name	Category
1	LEPIDOPTERA	Palilionidae	<i>Teinopalpus imperialis</i>	Kaiser-i-hind	पुतली	II
2	LEPIDOPTERA	Palilionidae	<i>Troides aeacus</i>	Golden Birdwing	पुतली	II
3	LEPIDOPTERA	Palilionidae	<i>Troides helena</i>	Common Birdwing	पुतली	II

५.२. वनस्पति (Flora)

SN	Family	Genus Species	Category
1	Orchidaceae	<i>Paphiopedilum fairrieanum</i>	I
2	Orchidaceae	<i>Paphiopedilum venustum</i>	I
3	Apocynaeae	<i>Rauwolfia serpentina</i> (सर्पगन्धा)	II
4	Berberidaceae	<i>Podophyllum hexandrum</i> (लघुपत्र)	II
5	Cyatheaceae	<i>Cyathea chinensis</i> (रुखउन्तूँ)	II
6	Cyatheaceae	<i>Cyathea khasyana</i> (रुखउन्तूँ)	II
7	Cyatheaceae	<i>Cyathea spinulosa</i> (रुखउन्तूँ)	II
8	Cyatheaceae	<i>Cyathea gigantea</i> (रुखउन्तूँ)	II
9	Cycadaceae	<i>Cycas revoluta</i> (कलवल/थाकल)	II
10	Cycadaceae	<i>Cycas pectinata</i> (कलवल/थाकल)	II
11	Dioscoreaceae	<i>Dioscorea deltoidea</i> (भ्याकुर)	II
12	Gnetaceae	<i>Gentum montanum</i>	II
13	Orchidaceae	<i>Acampe praemorsa</i>	II
14	Orchidaceae	<i>Acampe rigida</i>	II
15	Orchidaceae	<i>Acanthephippium striatum</i>	II
16	Orchidaceae	<i>Aerides multiflora</i>	II
17	Orchidaceae	<i>Aerides odorata odorata</i>	II
18	Orchidaceae	<i>Agrostophyllum callosum</i>	II
19	Orchidaceae	<i>Agrostophyllum planicaule</i>	II
20	Orchidaceae	<i>Androcorys josephi</i>	II
21	Orchidaceae	<i>Androcorys pugioniformis</i>	II
22	Orchidaceae	<i>Anoectochilus brevilabris</i>	II
23	Orchidaceae	<i>Anoectochilus setaceus</i>	II

24	Orchidaceae	<i>Anthogonium gracile</i>	
25	Orchidaceae	<i>Aphyllorchis alpina</i>	
26	Orchidaceae	<i>Apostasia wallichii</i>	
27	Orchidaceae	<i>Arundina graminifolia</i>	
28	Orchidaceae	<i>Ascocentrum ampullaceum</i>	
29	Orchidaceae	<i>Bhutanthera albomarginata</i>	
30	Orchidaceae	<i>Bhutanthera alpina</i>	
31	Orchidaceae	<i>Bhutanthera fimbriata</i>	
32	Orchidaceae	<i>Brachycorythis obcordata</i>	
33	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum affine</i>	
34	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum ambrosia</i>	
35	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum ambrosia subsp. nepalensis</i>	
36	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum bisetum</i>	
37	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum careyanum</i>	
38	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum cariniflorum</i>	
39	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum cauliflorum</i>	
40	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum cylindraceum</i>	
41	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum elatum</i>	
42	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum emarginatum</i>	
43	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum eublepharum</i>	
44	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum gamblei</i>	
45	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum guttulatum</i>	
46	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum helenae</i>	
47	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum hirtum</i>	
48	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum leopardinum</i>	
49	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum moniliforme</i>	
50	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum muscicola</i>	

51	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum odoratissimum</i>	II
52	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum polyrrhizum</i>	II
53	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum reptans</i>	II
54	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum retusiusculum</i>	II
55	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum rigidum</i>	II
56	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum rolfei</i>	II
57	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum roxburghii</i>	II
58	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum sarcophyllum</i>	II
59	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum scabratum</i>	II
60	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum secundum</i>	II
61	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum sterile</i>	II
62	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum striatum</i>	II
63	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum triste</i>	II
64	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum umbellatum</i>	II
65	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum umbellatum</i> var. <i>fuscescens</i>	II
66	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum viridiflorum</i>	II
67	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum wallichii</i>	II
68	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum xylophyllum</i>	II
69	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum yoksunense</i>	II
70	Orchidaceae	<i>Bulbophyllum yunnanense</i>	II
71	Orchidaceae	<i>Calanthe alpina</i>	II
72	Orchidaceae	<i>Calanthe biloba</i>	II
73	Orchidaceae	<i>Calanthe brevicornu</i>	II
74	Orchidaceae	<i>Calanthe chloroleuca</i>	II
75	Orchidaceae	<i>Calanthe davidii</i>	II
76	Orchidaceae	<i>Calanthe densiflora</i>	II
77	Orchidaceae	<i>Calanthe griffithii</i>	II

78	Orchidaceae	<i>Calanthe mannii</i>	
79	Orchidaceae	<i>Calanthe plantaginea</i>	
80	Orchidaceae	<i>Calanthe puberula</i>	
81	Orchidaceae	<i>Calanthe sylvatica</i>	
82	Orchidaceae	<i>Calanthe tricarinata</i>	
83	Orchidaceae	<i>Calanthe trulliformis</i>	
84	Orchidaceae	<i>Cephalanthera longifolia</i>	
85	Orchidaceae	<i>Ceratostylis griffithii</i>	
86	Orchidaceae	<i>Ceratostylis himalaica</i>	
87	Orchidaceae	<i>Chiloschista lunifera</i>	
88	Orchidaceae	<i>Chiloschista parishii</i>	
89	Orchidaceae	<i>Chiloschista usneoides</i>	
90	Orchidaceae	<i>Chrysoglossum ornatum</i>	
91	Orchidaceae	<i>Cleisostoma aspersum</i>	
92	Orchidaceae	<i>Cleisostoma filiforme</i>	
93	Orchidaceae	<i>Cleisostoma racemiferum</i>	
94	Orchidaceae	<i>Cleisostoma simondii</i>	
95	Orchidaceae	<i>Coelogyne corymbosa</i>	
96	Orchidaceae	<i>Coelogyne cristata</i>	
97	Orchidaceae	<i>Coelogyne fimbriata</i>	
98	Orchidaceae	<i>Coelogyne flaccida</i>	
99	Orchidaceae	<i>Coelogyne fuscescens</i>	
100	Orchidaceae	<i>Coelogyne longipes</i>	
101	Orchidaceae	<i>Coelogyne nitida</i>	
102	Orchidaceae	<i>Coelogyne ovalis</i>	
103	Orchidaceae	<i>Coelogyne prolifera</i>	
104	Orchidaceae	<i>Coelogyne punctulata</i>	

105	Orchidaceae	<i>Coelogyne stricta</i>	II
106	Orchidaceae	<i>Conchidium extintorium</i>	II
107	Orchidaceae	<i>Conchidium muscicola</i>	II
108	Orchidaceae	<i>Corallorrhiza trifida</i>	II
109	Orchidaceae	<i>Cremastra appendiculata</i>	II
110	Orchidaceae	<i>Crepidium acuminatum</i>	II
111	Orchidaceae	<i>Crepidium biauratum</i>	II
112	Orchidaceae	<i>Crepidium calophyllum</i>	II
113	Orchidaceae	<i>Crepidium josephianum</i>	II
114	Orchidaceae	<i>Crepidium khasianum</i>	II
115	Orchidaceae	<i>Crepidium mackinnonii</i>	II
116	Orchidaceae	<i>Cryptochilus luteus</i>	II
117	Orchidaceae	<i>Cryptochilus sanguineus</i>	II
118	Orchidaceae	<i>Cymbidium aloifolium</i>	II
119	Orchidaceae	<i>Cymbidium bicolor</i>	II
120	Orchidaceae	<i>Cymbidium cordigerum</i>	II
121	Orchidaceae	<i>Cymbidium cyperifolium</i>	II
122	Orchidaceae	<i>Cymbidium cyperifolium</i> var. <i>szechuanicum</i>	II
123	Orchidaceae	<i>Cymbidium dayanum</i>	II
124	Orchidaceae	<i>Cymbidium devonianum</i>	II
125	Orchidaceae	<i>Cymbidium eburneum</i>	II
126	Orchidaceae	<i>Cymbidium elegans</i>	II
127	Orchidaceae	<i>Cymbidium elegans</i> var. <i>elegans</i>	II
128	Orchidaceae	<i>Cymbidium erythraeum</i>	II
129	Orchidaceae	<i>Cymbidium faberi</i>	II
130	Orchidaceae	<i>Cymbidium himalaicum</i>	II
131	Orchidaceae	<i>Cymbidium hookerianum</i>	II

132	Orchidaceae	<i>Cymbidium iridioides</i>	
133	Orchidaceae	<i>Cymbidium lancifolium</i>	
134	Orchidaceae	<i>Cymbidium macrorhizon</i>	
135	Orchidaceae	<i>Cymbidium mannii</i>	
136	Orchidaceae	<i>Cymbidium micranthum</i>	
137	Orchidaceae	<i>Cymbidium X gammieanum</i>	
138	Orchidaceae	<i>Dactylorhiza hatagirea</i>	
139	Orchidaceae	<i>Dactylorhiza viridis</i>	
140	Orchidaceae	<i>Dendrobium amoenum</i>	
141	Orchidaceae	<i>Dendrobium anceps</i>	
142	Orchidaceae	<i>Dendrobium aphyllum</i>	
143	Orchidaceae	<i>Dendrobium bicameratum</i>	
144	Orchidaceae	<i>Dendrobium candidum</i>	
145	Orchidaceae	<i>Dendrobium chrysanthum</i>	
146	Orchidaceae	<i>Dendrobium chryseum</i>	
147	Orchidaceae	<i>Dendrobium crepidatum</i>	
148	Orchidaceae	<i>Dendrobium cumulatum</i>	
149	Orchidaceae	<i>Dendrobium darjeelingense</i>	
150	Orchidaceae	<i>Dendrobium denneanum</i>	
151	Orchidaceae	<i>Dendrobium densiflorum</i>	
152	Orchidaceae	<i>Dendrobium denudans</i>	
153	Orchidaceae	<i>Dendrobium eriiflorum</i>	
154	Orchidaceae	<i>Dendrobium farmeri</i>	
155	Orchidaceae	<i>Dendrobium fimbriatum</i>	
156	Orchidaceae	<i>Dendrobium formosum</i>	
157	Orchidaceae	<i>Dendrobium gibsonii</i>	
158	Orchidaceae	<i>Dendrobium heterocarpum</i>	

159	Orchidaceae	<i>Dendrobium hookerianum</i>	II
160	Orchidaceae	<i>Dendrobium longicornu</i>	II
161	Orchidaceae	<i>Dendrobium moniliforme</i>	II
162	Orchidaceae	<i>Dendrobium monticola</i>	II
163	Orchidaceae	<i>Dendrobium moschatum</i>	II
164	Orchidaceae	<i>Dendrobium nobile</i>	II
165	Orchidaceae	<i>Dendrobium ochreatum</i>	II
166	Orchidaceae	<i>Dendrobium peguanum</i>	II
167	Orchidaceae	<i>Dendrobium polyanthum</i>	II
168	Orchidaceae	<i>Dendrobium porphyrochilum</i>	II
169	Orchidaceae	<i>Dendrobium pulchellum</i>	II
170	Orchidaceae	<i>Dendrobium transparens</i>	II
171	Orchidaceae	<i>Didymoplexis pallens</i>	II
172	Orchidaceae	<i>Dienia cylindrostachya</i>	II
173	Orchidaceae	<i>Dienia ophrydis</i>	II
174	Orchidaceae	<i>Diplomeris hirsuta</i>	II
175	Orchidaceae	<i>Diplomeris pulchella</i>	II
176	Orchidaceae	<i>Epigeneium amplum</i>	II
177	Orchidaceae	<i>Epigeneium fuscescens</i>	II
178	Orchidaceae	<i>Epigeneium rotundatum</i>	II
179	Orchidaceae	<i>Epipactis helleborine</i>	II
180	Orchidaceae	<i>Epipactis mairei</i>	II
181	Orchidaceae	<i>Epipactis royleana</i>	II
182	Orchidaceae	<i>Epipactis veratrifolia</i>	II
183	Orchidaceae	<i>Epipogium aphyllum</i>	II
184	Orchidaceae	<i>Epipogium roseum</i>	II
185	Orchidaceae	<i>Eria alba</i>	II

186	Orchidaceae	<i>Eria annapurnensis</i>	
187	Orchidaceae	<i>Eria apertiflora</i>	
188	Orchidaceae	<i>Eria bania</i>	
189	Orchidaceae	<i>Eria bractescens</i>	
190	Orchidaceae	<i>Eria carinata</i>	
191	Orchidaceae	<i>Eria clausa</i>	
192	Orchidaceae	<i>Eria concolor</i>	
193	Orchidaceae	<i>Eria coronaria</i>	
194	Orchidaceae	<i>Eria discolor</i>	
195	Orchidaceae	<i>Eria lasiopetala</i>	
196	Orchidaceae	<i>Eria nepalensis</i>	
197	Orchidaceae	<i>Eria obesa</i>	
198	Orchidaceae	<i>Eria paniculata</i>	
199	Orchidaceae	<i>Eria pokharensis</i>	
200	Orchidaceae	<i>Eria spicata</i>	
201	Orchidaceae	<i>Esmeralda cathcartii</i>	
202	Orchidaceae	<i>Esmeralda clarkei</i>	
203	Orchidaceae	<i>Eulophia bicallosa</i>	
204	Orchidaceae	<i>Eulophia dabia</i>	
205	Orchidaceae	<i>Eulophia densiflora</i>	
206	Orchidaceae	<i>Eulophia explanata</i>	
207	Orchidaceae	<i>Eulophia flava</i>	
208	Orchidaceae	<i>Eulophia graminea</i>	
209	Orchidaceae	<i>Eulophia herbacea</i>	
210	Orchidaceae	<i>Eulophia mackinnonii</i>	
211	Orchidaceae	<i>Eulophia obtusa</i>	
212	Orchidaceae	<i>Eulophia spectabilis</i>	

213	Orchidaceae	<i>Flickingeria fimbriata</i>	
214	Orchidaceae	<i>Flickingeria fugax</i>	
215	Orchidaceae	<i>Galearis paxiana</i>	
216	Orchidaceae	<i>Galearis spathulata</i>	
217	Orchidaceae	<i>Galeola lindleyana</i>	
218	Orchidaceae	<i>Gastrochilus acutifolius</i>	
219	Orchidaceae	<i>Gastrochilus affinis</i>	
220	Orchidaceae	<i>Gastrochilus calceolaris</i>	
221	Orchidaceae	<i>Gastrochilus calceolaris var. biflora</i>	
222	Orchidaceae	<i>Gastrochilus calceolaris var. calceolaris</i>	
223	Orchidaceae	<i>Gastrochilus dasypogon</i>	
224	Orchidaceae	<i>Gastrochilus distichus</i>	
225	Orchidaceae	<i>Gastrochilus inconspicuus</i>	
226	Orchidaceae	<i>Gastrochilus obliquus</i>	
227	Orchidaceae	<i>Gastrochilus obliquus var. obliquus</i>	
228	Orchidaceae	<i>Gastrochilus pseudodistichus</i>	
229	Orchidaceae	<i>Gastrodia falconeri</i>	
230	Orchidaceae	<i>Geodorum densiflorum</i>	
231	Orchidaceae	<i>Geodorum pallidum</i>	
232	Orchidaceae	<i>Goodyera biflora</i>	
233	Orchidaceae	<i>Goodyera foliosa</i>	
234	Orchidaceae	<i>Goodyera foliosa var. commelinoioides</i>	
235	Orchidaceae	<i>Goodyera fusca</i>	
236	Orchidaceae	<i>Goodyera hemsleyana</i>	
237	Orchidaceae	<i>Goodyera hispida</i>	
238	Orchidaceae	<i>Goodyera procera</i>	
239	Orchidaceae	<i>Goodyera repens</i>	

240	Orchidaceae	<i>Goodyera schlechtendaliana</i>	II
241	Orchidaceae	<i>Goodyera viridiflora</i>	II
242	Orchidaceae	<i>Goodyera vittata</i>	II
243	Orchidaceae	<i>Gymnadenia conopsea</i>	II
244	Orchidaceae	<i>Gymnadenia orchidis</i>	II
245	Orchidaceae	<i>Habenaria aitchisonii</i>	II
246	Orchidaceae	<i>Habenaria arietina</i>	II
247	Orchidaceae	<i>Habenaria commelinifolia</i>	II
248	Orchidaceae	<i>Habenaria dentata</i>	II
249	Orchidaceae	<i>Habenaria dentata forma dentata</i>	II
250	Orchidaceae	<i>Habenaria digitata</i>	II
251	Orchidaceae	<i>Habenaria diphylla</i>	II
252	Orchidaceae	<i>Habenaria furcifera</i>	II
253	Orchidaceae	<i>Habenaria intermedia</i>	II
254	Orchidaceae	<i>Habenaria longifolia</i>	II
255	Orchidaceae	<i>Habenaria malintana</i>	II
256	Orchidaceae	<i>Habenaria malleifera</i>	II
257	Orchidaceae	<i>Habenaria marginata</i>	II
258	Orchidaceae	<i>Habenaria pantlingiana</i>	II
259	Orchidaceae	<i>Habenaria pectinata</i>	II
260	Orchidaceae	<i>Habenaria plantaginea</i>	II
261	Orchidaceae	<i>Habenaria pubescens</i>	II
262	Orchidaceae	<i>Habenaria reniformis</i>	II
263	Orchidaceae	<i>Habenaria stenopetala</i>	II
264	Orchidaceae	<i>Habenaria stenopetala var. stenopetala</i>	II
265	Orchidaceae	<i>Hemipilia cordifolia</i>	II
266	Orchidaceae	<i>Herminium alaschanicum</i>	II

267	Orchidaceae	<i>Herminium hongdeyuanii</i>	II
268	Orchidaceae	<i>Herminium jaffreyanum</i>	II
269	Orchidaceae	<i>Herminium lanceum</i>	II
270	Orchidaceae	<i>Herminium mackinnonii</i>	II
271	Orchidaceae	<i>Herminium macrophyllum</i>	II
272	Orchidaceae	<i>Herminium monophyllum</i>	II
273	Orchidaceae	<i>Herminium monorchis</i>	II
274	Orchidaceae	<i>Herminium quinquelobum</i>	II
275	Orchidaceae	<i>Herpysma longicaulis</i>	II
276	Orchidaceae	<i>Liparis caespitosa</i>	II
277	Orchidaceae	<i>Liparis campylostalix</i>	II
278	Orchidaceae	<i>Liparis cathcartii</i>	II
279	Orchidaceae	<i>Liparis cordifolia</i>	II
280	Orchidaceae	<i>Liparis deflexa</i>	II
281	Orchidaceae	<i>Liparis ferruginea</i>	II
282	Orchidaceae	<i>Liparis glossula</i>	II
283	Orchidaceae	<i>Liparis nervosa</i>	II
284	Orchidaceae	<i>Liparis nervosa subsp. nervosa</i>	II
285	Orchidaceae	<i>Liparis nervosa var. khasiana</i>	II
286	Orchidaceae	<i>Liparis odorata</i>	II
287	Orchidaceae	<i>Liparis olivacea</i>	II
288	Orchidaceae	<i>Liparis perpusilla</i>	II
289	Orchidaceae	<i>Liparis petiolata</i>	II
290	Orchidaceae	<i>Liparis platyrachis</i>	II
291	Orchidaceae	<i>Liparis pygmaea</i>	II
292	Orchidaceae	<i>Liparis resupinata</i>	II
293	Orchidaceae	<i>Liparis rostrata</i>	II

294	Orchidaceae	<i>Luisia brachystachys</i>	II
295	Orchidaceae	<i>Luisia trichorrhiza</i>	II
296	Orchidaceae	<i>Luisia tristis</i>	II
297	Orchidaceae	<i>Malaxis acuminata</i>	II
298	Orchidaceae	<i>Malaxis dolpensis</i>	II
299	Orchidaceae	<i>Malaxis monophyllos</i>	II
300	Orchidaceae	<i>Malaxis monophyllos</i> var. <i>obtusata</i>	II
301	Orchidaceae	<i>Malaxis muscifera</i>	II
302	Orchidaceae	<i>Malaxis tamurensis</i>	II
303	Orchidaceae	<i>Micropera obtusa</i>	II
304	Orchidaceae	<i>Monomeria barbata</i>	II
305	Orchidaceae	<i>Myrmechis pumila</i>	II
306	Orchidaceae	<i>Neogyna gardneriana</i>	II
307	Orchidaceae	<i>Neottia acuminata</i>	II
308	Orchidaceae	<i>Neottia chandrae</i>	II
309	Orchidaceae	<i>Neottia listeroides</i>	II
310	Orchidaceae	<i>Neottia mucronata</i>	II
311	Orchidaceae	<i>Neottia nepalensis</i>	II
312	Orchidaceae	<i>Neottia pinetorum</i>	II
313	Orchidaceae	<i>Neottia tenuis</i>	II
314	Orchidaceae	<i>Neottianthe cucullata</i>	II
315	Orchidaceae	<i>Neottianthe cucullata</i> var. <i>calcicola</i>	II
316	Orchidaceae	<i>Neottianthe cucullata</i> var. <i>cucullata</i>	II
317	Orchidaceae	<i>Neottianthe secundiflora</i>	II
318	Orchidaceae	<i>Nervilia aragoana</i>	II
319	Orchidaceae	<i>Nervilia crociformis</i>	II
320	Orchidaceae	<i>Nervilia gammieana</i>	II

321	Orchidaceae	<i>Nervilia mackinnonii</i>	II
322	Orchidaceae	<i>Nervilia macroglossa</i>	II
323	Orchidaceae	<i>Nervilia plicata</i>	II
324	Orchidaceae	<i>Oberonia acaulis</i>	II
325	Orchidaceae	<i>Oberonia brachystachys</i>	II
326	Orchidaceae	<i>Oberonia caulescens</i>	II
327	Orchidaceae	<i>Oberonia emarginata</i>	II
328	Orchidaceae	<i>Oberonia ensiformis</i>	II
329	Orchidaceae	<i>Oberonia falcata</i>	II
330	Orchidaceae	<i>Oberonia falconeri</i>	II
331	Orchidaceae	<i>Oberonia jenkinsiana</i>	II
332	Orchidaceae	<i>Oberonia longilabris</i>	II
333	Orchidaceae	<i>Oberonia mucronata</i>	II
334	Orchidaceae	<i>Oberonia myosurus</i>	II
335	Orchidaceae	<i>Oberonia nepalensis</i>	II
336	Orchidaceae	<i>Oberonia obcordata</i>	II
337	Orchidaceae	<i>Oberonia pachyphylla</i>	II
338	Orchidaceae	<i>Oberonia pachyrachis</i>	II
339	Orchidaceae	<i>Oberonia prainiana</i>	II
340	Orchidaceae	<i>Oberonia pyrulifera</i>	II
341	Orchidaceae	<i>Oberonia recurva</i>	II
342	Orchidaceae	<i>Oberonia rufilabris</i>	II
343	Orchidaceae	<i>Odontochilus crispus</i>	II
344	Orchidaceae	<i>Odontochilus lanceolatus</i>	II
345	Orchidaceae	<i>Oreorchis foliosa</i>	II
346	Orchidaceae	<i>Oreorchis foliosa</i> var. <i>indica</i>	II
347	Orchidaceae	<i>Oreorchis micrantha</i>	II

348	Orchidaceae	<i>Oreorchis nepalensis</i>	
349	Orchidaceae	<i>Oreorchis porphyranthes</i>	
350	Orchidaceae	<i>Ornithochilus difformis</i>	
351	Orchidaceae	<i>Otochilus albus</i>	
352	Orchidaceae	<i>Otochilus fuscus</i>	
353	Orchidaceae	<i>Otochilus lancilabius</i>	
354	Orchidaceae	<i>Otochilus porrectus</i>	
355	Orchidaceae	<i>Pachystoma pubescens</i>	
356	Orchidaceae	<i>Panisea demissa</i>	
357	Orchidaceae	<i>Panisea panchaseensis</i>	
358	Orchidaceae	<i>Panisea tricallosa</i>	
359	Orchidaceae	<i>Panisea uniflora</i>	
360	Orchidaceae	<i>Papilionanthe teres</i>	
361	Orchidaceae	<i>Papilionanthe uniflora</i>	
362	Orchidaceae	<i>Papilionanthe vandarum</i>	
363	Orchidaceae	<i>Pecteilis susannae</i>	
364	Orchidaceae	<i>Pecteilis triflora</i>	
365	Orchidaceae	<i>Pelatantheria insectifera</i>	
366	Orchidaceae	<i>Peristylus affinis</i>	
367	Orchidaceae	<i>Peristylus aristatus</i>	
368	Orchidaceae	<i>Peristylus constrictus</i>	
369	Orchidaceae	<i>Peristylus densus</i>	
370	Orchidaceae	<i>Peristylus duthiei</i>	
371	Orchidaceae	<i>Peristylus elisabethae</i>	
372	Orchidaceae	<i>Peristylus fallax</i>	
373	Orchidaceae	<i>Peristylus goodyeroides</i>	
374	Orchidaceae	<i>Peristylus halmiltonianus</i>	

375	Orchidaceae	<i>Peristylus intrudens</i>	
376	Orchidaceae	<i>Peristylus lacertiferus</i>	
377	Orchidaceae	<i>Peristylus lawii</i>	
378	Orchidaceae	<i>Peristylus mannii</i>	
379	Orchidaceae	<i>Peristylus nematocaulon</i>	
380	Orchidaceae	<i>Peristylus parishii</i>	
381	Orchidaceae	<i>Peristylus prainii</i>	
382	Orchidaceae	<i>Peristylus richardianus</i>	
383	Orchidaceae	<i>Peristylus superanthus</i>	
384	Orchidaceae	<i>Peristylus tentaculatus</i>	
385	Orchidaceae	<i>Phaius flavus</i>	
386	Orchidaceae	<i>Phaius tancarvilleae</i>	
387	Orchidaceae	<i>Phalaenopsis deliciosa</i>	
388	Orchidaceae	<i>Phalaenopsis mannii</i>	
389	Orchidaceae	<i>Phalaenopsis parishii</i>	
390	Orchidaceae	<i>Phalaenopsis taenialis</i>	
391	Orchidaceae	<i>Pholidota articulata</i>	
392	Orchidaceae	<i>Pholidota imbricata</i>	
393	Orchidaceae	<i>Pholidota pallida</i>	
394	Orchidaceae	<i>Pholidota protracta</i>	
395	Orchidaceae	<i>Pholidota recurva</i>	
396	Orchidaceae	<i>Pinalia acervata</i>	
397	Orchidaceae	<i>Pinalia amica</i>	
398	Orchidaceae	<i>Pinalia bipunctata</i>	
399	Orchidaceae	<i>Pinalia excavata</i>	
400	Orchidaceae	<i>Pinalia graminifolia</i>	
401	Orchidaceae	<i>Pinalia stricta</i>	

402	Orchidaceae	<i>Platanthera arcuata</i>	II
403	Orchidaceae	<i>Platanthera bakeriana</i>	II
404	Orchidaceae	<i>Platanthera biermanniana</i>	II
405	Orchidaceae	<i>Platanthera clavigera</i>	II
406	Orchidaceae	<i>Platanthera edgeworthii</i>	II
407	Orchidaceae	<i>Platanthera exelliana</i>	II
408	Orchidaceae	<i>Platanthera latilabris</i>	II
409	Orchidaceae	<i>Platanthera leptocaulon</i>	II
410	Orchidaceae	<i>Platanthera sikkimensis</i>	II
411	Orchidaceae	<i>Platanthera stenantha</i>	II
412	Orchidaceae	<i>Platanthera urceolata</i>	II
413	Orchidaceae	<i>Pleione coronaria</i>	II
414	Orchidaceae	<i>Pleione hookeriana</i>	II
415	Orchidaceae	<i>Pleione humilis</i>	II
416	Orchidaceae	<i>Pleione maculata</i>	II
417	Orchidaceae	<i>Pleione praecox</i>	II
418	Orchidaceae	<i>Podochilus cultratus</i>	II
419	Orchidaceae	<i>Ponerorchis chusua</i>	II
420	Orchidaceae	<i>Porpax elwesii</i>	II
421	Orchidaceae	<i>Porpax meirax</i>	II
422	Orchidaceae	<i>Pteroceras teres</i>	II
423	Orchidaceae	<i>Rhomboda abbreviata</i>	II
424	Orchidaceae	<i>Rhynchostylis retusa</i>	II
425	Orchidaceae	<i>Satyrium nepalense</i>	II
426	Orchidaceae	<i>Satyrium nepalense var. ciliatum</i>	II
427	Orchidaceae	<i>Satyrium nepalense var. nepalense</i>	II
428	Orchidaceae	<i>Schoenorchis gemmata</i>	II

429	Orchidaceae	<i>Smitinandia micrantha</i>	
430	Orchidaceae	<i>Spathoglottis ixioides</i>	
431	Orchidaceae	<i>Spiranthes sinensis</i>	
432	Orchidaceae	<i>Spiranthes spiralis</i>	
433	Orchidaceae	<i>Stelis biflora</i>	
434	Orchidaceae	<i>Stichorkis bootanensis</i>	
435	Orchidaceae	<i>Stichorkis elliptica</i>	
436	Orchidaceae	<i>Stichorkis plantaginea</i>	
437	Orchidaceae	<i>Stichorkis stricklandiana</i>	
438	Orchidaceae	<i>Stichorkis viridiflora</i>	
439	Orchidaceae	<i>Sunipia bicolor</i>	
440	Orchidaceae	<i>Sunipia cirrhata</i>	
441	Orchidaceae	<i>Sunipia nepalensis</i>	
442	Orchidaceae	<i>Sunipia scariosa</i>	
443	Orchidaceae	<i>Taeniophyllum scaberulum</i>	
444	Orchidaceae	<i>Tainia minor</i>	
445	Orchidaceae	<i>Thelasis longifolia</i>	
446	Orchidaceae	<i>Thelasis pygmaea</i>	
447	Orchidaceae	<i>Thunia alba</i>	
448	Orchidaceae	<i>Thunia alba var. bracteata</i>	
449	Orchidaceae	<i>Tipularia josephi</i>	
450	Orchidaceae	<i>Trichotosia dasyphylla</i>	
451	Orchidaceae	<i>Uncifera acuminata</i>	
452	Orchidaceae	<i>Uncifera lancifolia</i>	
453	Orchidaceae	<i>Uncifera obtusifolia</i>	
454	Orchidaceae	<i>Vanda alpina</i>	
455	Orchidaceae	<i>Vanda cristata</i>	

456	Orchidaceae	<i>Vanda cristata</i> var. <i>muliflora</i>	II
457	Orchidaceae	<i>Vanda pumila</i>	II
458	Orchidaceae	<i>Vanda tessellata</i>	II
459	Orchidaceae	<i>Vanda testacea</i>	II
460	Orchidaceae	<i>Vandopsis undulata</i>	II
461	Orchidaceae	<i>Zeuxine affinis</i>	II
462	Orchidaceae	<i>Zeuxine flava</i>	II
463	Orchidaceae	<i>Zeuxine goodyeroides</i>	II
464	Orchidaceae	<i>Zeuxine grandis</i>	II
465	Orchidaceae	<i>Zeuxine longilabris</i>	II
466	Orchidaceae	<i>Zeuxine nervosa</i>	II
467	Orchidaceae	<i>Zeuxine reflexa</i>	II
468	Orchidaceae	<i>Zeuxine strateumatica</i>	II
469	Taxaceae	<i>Taxus wallichiana</i> (लौठसल्ला)	II
470	Valerianaceae	<i>Nardostachys grandiflora</i> (जटामसी)	II
471	Magnoliaceae	<i>Magnolia liliifera</i> var. <i>obovata</i> / <i>Talauma hodgsonii</i> (भोटेचाँप)	III
472	Papaveraceae	<i>Meconopsis regia</i> (क्यासर)	III
473	Podocarpaceae	<i>Podocarpus nerifolius</i> (गुन्सी)	III
474	Tetracentraceae	<i>Tetracentron sinense</i> (भुरीकोटे / पीपलपाते)	III

सन्दर्भ सामग्रीहरू

Aryal P C et al. 2010. Turtles of Nepal, Companions for Amphibians and Reptiles of Nepal (CARON), Kathmandu, Nepal.

Bajimaya, S. 1997. Nepalko Paripeksha ma CITES. Workshop on the Implementation Status of Wetlands and CITES in Nepal, June 29. Ministry of Population and Environment, Singhdarbar, Kathmandu, Nepal.

Baral, H.S. and Inskipp, C. 2004. The State of Nepal's Birds. Department of National Parks and Wildlife Conservation, Bird Conservation Nepal and IUCN-Kathmandu, Nepal.

Baral, H.S. and Inskipp, C. 2005. Important Bird Areas in Nepal: Key Sites for Conservation. Bird Conservation Nepal and BirdLife International, Kathmandu and Cambridge.

Baral, H.S. and Shah, K.B. 2008. Wild Mammals of Nepal. Himalayan Nature, Kathmandu, Nepal.

Bird Conservation Nepal and Department of National Parks and Wildlife Conservation. 2012. Birds of Nepal: An Official Checklist. Kathmandu, Nepal.

Chapagain, D. and Dhakal, J. 2002. Nepalma CITES Karyanwayan (Parichaya ra Pahichan Pustika). Department of National Parks and Wildlife Conservation and WWF Nepal Program. Kathmandu, Nepal.

CITES Implementation in Nepal 2010. Department of National Parks and Wildlife Conservation

CITES, 1992. CITES Identification Guide Reptiles, Amphibians and Insects. CITES Secretariat, 15, Chemindes Anemones, CH-1219 Chatelaine-Geneva, Switzerland. Website: <http://www.cites.org>

CITES, 1995. CITES Enforcement Training Seminar, Kathmandu, Nepal: Participants ' Manual. CITES Secretariat/UNEP

CITES, 1996. CITES Text of the Convention and Appendices I, II and III. CITES Secretariat, 15, Chemin des Anemones, CH-1219 Chatelaine- Geneva, Switzerland. Website: <http://www.cites.org>

CITES, 2012. CITES Secretariat Website: www.cites.org

CITES/UNEP Appendices I, II and III (Valid from 12 June 2013) web : <http://www.cites.org>

DNPWC, 2003. Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora-CITES, Department of National Parks and Wildlife Conservation (DNPWC), Department of Forest, Department of Botany and Natural History Museum, Kathmandu, Nepal

Fleming, R.L. (Sr), Fleming, R.L. and Bangdel, L.S. 1984. Birds of Nepal with Reference to Kashmir and Sikkim (Third Edition). Nature Himalayas, Kathmandu, Nepal.

Forest Act, 2049. Government of Nepal.

Forest Rules, 2050. Government of Nepal.

Grimet, R., Inskipp, C., Inskipp, T. and Baral, H.S. 2003. Nepalka Charaharu (Edited by Baral). Helms Field Guides. BirdLife International, World Bank and Stichting J.C. van der HuchtFonds (Netherlands).

Jnawali S.R. et al (Compilers). 2011. The Status of Nepal's Mammals, The National Redlist Series, Department of National Parks and Wildlife Conservation, Nepal.

National Parks and Wildlife Conservation Act, 2029. Government of Nepal.

Prater, S.H. 1971. The Book of Indian Animals (Third Revised Edition) Bombay Natural History Society, Bombay, India

Raskoti B B. and Ale, R., 2011. Paphiopedilum fairrieanum (Lindl.) Stein and Paphiopedilum venustum (Wall ex Sims) Pfitzer new records of genus Paphiopedilum Pfitzer (Orchidaceae) for flora of Nepal. In The McAllen International Orchid Society Journal Vol. 12(8), pp. 7-11 August 2011

Reeve, R. 2000. CITES and Compliance- Past, Present and Future: An analytical study of the compliance system of the 1973 CITES, March. Nairobi, Kenya.

Rokaya M. B., Raskoti, B.B., Timsina, B. and Munzbergova, Z. Münzbergová, (2013). An annotated checklist of the orchids of Nepal. Nordic Journal of Botany 31: 511-550, 2013.

Rosser, A. and Haywood, M. 2000. CITES: A Conservation Tool- A Guide to Amending the Appendices to the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (6th edition). Prepared for the Twelveth Meeting of the Conference of the Parties, Nov., Chile. IUCN SSC April 1999, The Rufford Foundation, Council of Agriculture, Taiwan, The World Conservation Union.

Rosser, A., Haywood, M. and Harris, D. 2002. CITES: A Conservation Tool- A Guide to Amending the Appendices to the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (7th edition). Prepared for the Twelfth Meeting of the Conference of the Parties, Nov., Chile. IUCN SSC September 2001, The Rufford Foundation, Council of Agriculture, Taiwan, The World Conservation Union.

Schleich, H. H. and Rai, K., 2012. Turtles of Nepal. ARCO-NEPAL e.v. and FUHLORTT-MUSEUM (2nd Edition: 2012).

Shakya, L. R. and Bajracharya, D. M. 2013. Survey for the Orchids of Shivapuri National Park in Kathmandu and their conservation. Pleione 7(1): 39 - 45. 2013. ISSN: 0973-9467.

Shrestha, B.P. 1989. Forest Plants of Nepal. Educational Enterprise Pvt. Ltd. Lalitpur, Nepal.

Storrs, A. and Storrs, J. 1984. Discovering Trees in Nepal and the Himalayas. Sahayogi Press, Kathmandu, Nepal

WCN. 2011. Banyajantu tatha Banaspati Aparadha Niyantaran Sambandhi Karyabithi, Srot Pustika, Wildlife Conservation Nepal, Rufford Foundation and Blue Moon Fund. Kathmandu Nepal.

Wijnstekers, W. 2003. The Evolution of CITES (7th edition). CITES Secretariat, 15, Chemin des Anemones, CH-1219 Chatelaine- Geneva, Switzerland.
Website: <http://www.cites.org>

हेमसागर बराल, करनवहादुर शाह । २०६५ । नेपालका स्तनधारी वन्यजन्तु । हिमाली प्रकृति, लाजिम्पाट, काठमाण्डौं, नेपाल ISBN 978-9937-2-0204-6

